פאַרקאָנפערענץ פון „פועלי אמוני ישראל“ אין פוילען.

(אויספיהרליכער בעריכט)

(פון אונזער װאַרשאַװער קאָרעספּאָנדענט)

ווי מיר האָבען שוין בקיצור געמאָלדען אין פאָריגען נומער, איז אין ווארשא, די פאָריגע וואָך זונטאג און מאָנטאג (ח—ט סיון), פאָרגעקומען די פאָרקאָנפערענץ פון „פועלי אמוני ישראל“ אין פוילען. יעצט גיבען מיר, אַ אויספיהרליכען בעריכט פון אָט דער זעהר וויכטיגער קאָנפערענץ.

ערשטער טאָג — זונטאג פאָרמיטאָג-זיצונג

די זיצונג הויבט זיך אָהן, ארום 1 אַזייגער פאָרמיטאג אונטערן פאָרזיץ פון ח׳ עקערמאַן. נאָך די ערעפנונגס-רעדע פון ח׳ בראָדער, און נאָכ׳ן אויסוועהלען אַ פרעזידיום און אַ פערמאַנענץ-אויסשוס, בעקומט דאָס וואָרט

ח׳ י. ל. אָרלעאַן.

צו זיין רעפעראַט א. ד. ט. דער מהות פון „פועלי אמוני ישראל“.

„פועלי אמוני ישראל“ — זאָגט דער רעפערענט — איז פונקט ווי „אגודת ישראל“ געשאַפען געוואָרען צו בעקעמפען דעם צייט-גייסט. „אַגודת ישראל“ איז גערופען געוואָרען אין לעבען, בכדי צו בעקעמפען דעם רעליגיאָנסלאָזען נאַציאָנאַליזם, און פעסטצושטעלען, אַז דאָס יודישע פאָלק באזירט זיך אויף די יסודות פון דער תורה; פא״י, ווידער, איז גערופען געוואָרען אין לעבען, בכדי צו בעקעמפען דעם רעליגיאָנסלאָזען סאָציאַליזם, און פעסטצושטעלען, אַז די גערעכטע לעזונג פון דער אַרבייטער-פראַגע, איז נור לויט די יסודות פון דער תורה, לויט דער תורה-אַנשויאונג, זענען נישט פערהאַן קיין שום פריוויליגירטע קלאַסען, און אַלע זענען גלייך, דער רייכער ווי דער אָרימער.

דער רעפערענט, ציטירט אַ רייה שטעלען פון תנ״ך און תלמוד, וועלכע אילוסטרירען, די הומאַניטארע בעציהונג פון דער תורה צום אַרבייטער, און בעווייזט דערמיט, די פאַלשקייט פון דער מיינונג, אַז די תורה בעגל׳ה׳ט די אַרבייטערשאַפט.

בעטאָנענדיג די ערהאַבענקייט פון דער פא״י-אידעע, דערוויזט דער רעדנער די גרויסע פעראַנטוואָרטליכקייט, וואָס ליגט אויף די, וועלכע האָבען גענומען אויף זיך צו פערווירקליכען איהר אין לעבען, און רופט צו קעמפען מיט מסירת נפש ביז׳ן ענטגילטיגען ערפאָלג.

דער דאָזיגער אינהאַלטסרייכער רעפעראַט, ווערט אויפגענומען פון די דעלעגאַטען מיט שטורמישע אַפּלאָדיסמענטען, און מיט דעם שליסט דער פאָרזיצענדער די ערשטע זיצונג.

צווייטער זיצונג — זונטאג נאָכמיטאָג.

6,30 נ. מ. הויבט זיך אָן די זיצונג אונטערן פאָרזיץ פון ח׳ עקערמאַן. עס ווערט געעפענט אַ דעבאַטע איבערן רעפעראַט פון ח׳ אָרלעאַן, אין וועלכער עס בעטייליגען זיך די ח״ח: איצקאָוויטש (קאליש), ליטווין (קינסק), פיש (ווארשא), געליעבטער (ראדום), נוסבוים (דאָמבראווא), עהרליך (וולאָצלאַוועק), ווייסבראָד (קיעלץ), ווירושעווסקי (קאליש), פעלד (בעלכאטאָוו), גערל, זילבערבערג, און דייטש (אַלע לאָדז).

די רעדנער רעדען אַרום די פּראָגראַם-פראַגען פון פא״י, און טראָגען אַריין אַ רייה ענטשפרעכענדע פאָרשלאָגען, וועלכע ווערען איבערגעגעבען צו בעאַרבייטען דעם פערמאַנענץ-אויסשוס.

נאָך אַ קורצע רעזיומע פון ח׳ אָרלעאַן, איבער אַלע אַרויסגעזאָגטע מיינונגען, ווערט די זיצונג שפעט ביינאַכט געשלאָסען.

צווייטער טאָג — דריטע זיצונג.

די זיצונג הויבט זיך אָן 9,30 פריה, אונטערן פאָרזיץ פון ח׳ אָרלעאַן.

נאָך איניגע זאַכליכע בעמערקונגען פון פאָרזיצענדער, צום סדר-היום, בעקומט דאָס וואָרט צו זיין רעפעראַט א. ה. ט. „א ו נ ז ע ר ע ק אָ נ אָ מ י ש ע אַ ר ב י י ט.

ח׳ ה. ד. בראָדער

די פעראייניגונג פון גרופען, צו אַרבייטען געמיינזאַם פאַר זייערע אינטערעסען — הויבט אָן דער רעפערענט — באַזירט זיך אויף איינס פון די 3 יסודות, 1) אידעע, 2) פּאָליטיק, 3) עקאָנאָמיק. די פראָפעסיאָנעלע בעוועגונג באַזירט זיך אויפ׳ן לעצטען יסוד.

ווען די פראָפעסיאָנעלע פעראיינען פערנעמען זיך מיט פּאָליטיק, הייסט דאָס, אַז זיי טרעטען אַרויס פון זייערע אייגענטליכע ראַהמען. ליידער, אָבער, פיהרען די לינקע פּאַרטייען אַריין אין די פּראָפעסיאָנעלע פעראייגען פערשידענע פּאָלשקייטען, וועלכע פיהרען צו שפּאַלטונגען אין די פראָפעסיאָנעלע בעוועגונג, ברענגענדיג דערמיט שאָדען די אַרבייטער-אינטערעסען. דער רעדנער שטעלט זיך דאַן אָב, אויף דער אונגעהויערער שיקאַנירונג פון די אָרטאָדאָקסישע אַרבייטער, מצד די, וועלכע שטעהען אין שפּיץ פון די פ״פ — און פיהרט אויס, אַז פא״י דאַרף שטעהען אויף דער וואַך און [illegible], אַז די אָרטאָדאָקסישע אַרבייטער זאָלען בעולה׳ט ווערען.

דער רעדנער געהט איבער, צו דער פּאָליטיק, וועלכע מיר דאַרפען פיהרען און זאָגט, אַז זי דאַרף נישט אַרויסגעהן פון שטאַנדפּונקט פון סאָציאַליזם, נור פון שטאַנדפּונקט פון די אינטערעסען פון דער אַרבייטערשאַפט. (אַפּל.)

נאָכהער בעקומט דאָס וואָרט צו זיין רעפעראַט א. ד. ט. „א ו נ ז ע ר א ר ץ - י ש ר א ל - א ר ב י י ט“

ח׳ ש. נ. ווירושעווסקי

דער רעפערענט בעווייזט די וויכטיגקייט און אַקטואַליטעט, פון דעם אויפבוי פון א״י אין יעצטיגען מאָמענט פאַר׳ן יודישען פּאָלק, און פאַר דער יודישער אַרבייטערשאַפט בפרט, און שלאָגט פאָר אַ רייה פּראַקטישע פאָ[illegible] וועגען אונזער א״י-אַרבייט.

עס ענטוויקעלט זיך אַ דעבאַטע, איבער די אויבענדערמאָהנטע צוויי רעפעראַטען, אין וועלכער עס בעמען אנטייל די פאָלגענדע דעלעגאַטען; מאָנטשאַזש—שידלאָוויעץ, זילבערבערג לאָדז, זיידמאַן בענדין, פראָם וואַרשא, יעראַזאַלימסקי זד. וואָליא, פיש ווארשא, פערקאַל ווארשא, געליבטער, שערמאַן ראַדאָם, שצעקאַץ לאָדז, עהרליך וולאָצלאַוועק, סטעמפּאַווסקי לאָדז, ריטמייסטער ווארשא, פערלמוטער מלאַווע, ביאַלעק קאַליש, פּלאָווּנער זשרקי, פעלד בעלכאַטאָוו. אַלע רעדנער ווייזען אַרויס אַ לעבהאַפטען אינטערעס, צו די פראַגען וועלכע ווערען דעבאַטירט, און טראָגען אַריין פיעל פאָרשלאָגען, וועלכע ווערען איבערגעשיקט צום פערמאַנענץ-אויסשוס.

נאָך אַ קורצע הפסקה בעקומט דאָס וואָרט

א. ז. פרידמאַן

צו זיין רעפעראַט א. ד. ט. „א ו נ ז ע ר ק ו ל ט ו ר א ר ב י י ט“.

דער רעפערענט רעדט אַרום, די וויכטיגקייט פון פערשפּרייטען די ידיעת התורה און רעליגיעזען בעוואוסטזיין, צווישען דער יודישער אַרבייטערשאַפט, און ווייזט אָן, אַז די פראַגע דאַרף פערנעהמען ביי פא״י דעם הויפט פּלאַץ. ער לעגט פאָר צווישען אַנדערעס, צו גרינדען אַ רייה שעורים פאַר ידיעת התורה, ווי אויך למודי חול, וועלכע זאָלען זיין אַבליגאַטאָריש פאַר די חברים פון פא״י, ווי אויך צו גרינדען אַ גאַנצע רייה קולטור אינסטיטוציעס ביי „פועלי אמוני ישראל“.

צום סוף שטעלט דער רעדנער פעסט, אַז די, וועלכע פיהרען אַ קאַמף געגען חדר, אין נאָמען פון דער יודישער אַרבייטערשאַפט, רעדען נישט אין אונזער נאָמען, ווייל פאַר אונז איז דאָס חדר, דער יסוד פון דער ערציהונג פון יודישען פּאָלק. דער רעדנער לעגט פאָר אַ רעזאָלוציע—וואָס ווערט אויסער דער רייהע איינשטימיג אָנגענומען—וועלכע לויטעט:

די פאָרקאָנפערענץ פון די אָרטאָדאָקסישע אַרבייטער אָרגאַניזאַציע „פועלי אמוני ישראל“ אין פוילען, אין וועלכער עס בעטייליגען זיך פאָרשטעהער פון 28 שטעדט בעשליסט: אַז די טראַדיציאָנעלע רעליגיעזע ערציהונג, וואָס די קינדער פון די יודישע פאָלקס-מאַסען בעקומען אין יודישען חדר, איז די איינציגע גאַראַנטיע פאַר׳ן קיום פון יודישען פאָלק, דעריבער בעטראַכט זי יעדען אַטענטאַט אויפ׳ן חדר אלס אַ בגידה אין די יודישע פאָלקס-אינטערעסען.

די פאָרקאָנפערענץ ערקלערט, אַז די אַרבייטער אָרגאַניזאַציעס, וועלכע קעמפען געגען חדר, פאַרטרעטען נישט די אַנשויאונגען פון אמת יודישען אַרבייטער, און האָפט דעריבער, אַז די מאַסגעבענדע ספערען, וועלען זיך נישט רעכענען מיט די מיינונג פון די אַרבייטער פאָרשטעהער און זייער מאוס׳ן קאַמף געגען יודישען דת און די יודישע חנוך-אינסטיטוציעס —דאָס חדר.

אונטער אַ שטורם פון אַפּלאָדיסמענטען, פערלאָזט דער רעדנער די טריבונע. און דער פאָרזיצענדער שליסט די זיצונג.

פיערטע זיצונג — מאָנטאג נאָכמיטאג

די זיצונג עפענט זיך אַרום 5 אַ זייגער נ. מ. אונטערן פאָרזיץ פון ח׳ אָרלעאַן. מען טרעט צו צו דער דעבאַטע איבער ח׳ פרידמאַנ׳ס רעפעראַט, אין דער דעבאַטע בעטייליגען זיך די דעלעגאַטען: זילבערבערג (לאָדז), ליכטענשטיין (מלאווע), סעגאל (וולאָצלאַוועק), לייער (גאָסטאנין), אָרלעאַן (ווארשא), לערמאַן (ראַדאָם), ווייסבראָד (קיעלץ) און מאָנטשאַזש (שידלאָוויעץ), אַלע אַפּגעגעבענע ענטפערט ח׳ פרידמאַן אָב מיט אַ קורצע רעדע, און דאַן בעקומט דאָס וואָרט

ח׳ א. ב. עקערמאַן

צו זיין רעפעראַט א. ד. ט. „א ר ג אַ נ י ז אַ צ י ע, פ ר אָ פּ אַ ג אַ נ ד ע א ו ן פ ר ע ס ע“.

דער רעדנער רעדט אַרום ברייט דעם פּראָגראַם פון „פועלי אמוני ישראל“, און די וויכטיקייט פון פערשטאַרקען די אָרגאַניזאַציע און, לעגט פאָר אַ רייה פאָרשלאָגען, אויפ׳ן געביעט פון אָרגאַניזאַציע פּראָפּאַגאַנדע און פּרעסע.

אין דער דעבאַטע איבער ח׳ עקערמאַנ׳ס רעפעראַט, בעטייליגען זיך די ה״ח: ליטווין (קינסק), סעגאַל (וולאָצלאַוועק), שצעקאַץ (לאדז), א. א. דאַן ווערט אויסגעוועהלט אַ צענטראַל קאָמיטעט, אין וועלכען עס געהען אַריין די פאָלגענדע חברים: 1) י. ל. אָרלעאַן, 2) רעד. א. ב. עקערמאַן, 3) דאָזאָר ש. ג. ריטמייסטער, 4) ה. ד. בראָדער, 5) שצופּאַק, 6) ל. פראָם, 7) קראַנזשעק (אַלע ווארשאווער), 8) זילבערשטיין, 9) דייטש, 10) צעדערבוים, 11) לאַנדענבערג, 12) גערשט, (אַלע לאָדז) 13) פייגער (דאָמבראָווע), 14) עהרליך (וולאָצלאַוועק), 15) שכעקאַץ (זשורקי), 16) זיידמאַן (בענדין), 17) שייער (גאָסטאנין), 18) ליכטענשטיין (מלאַווער ראַיאָן) 19) ריק (סאָסנאָוויץ) 20) איצקאָוויטש, און 21) ווירושעווסקי (קאַלישׁ).

אין נאָמען פון פערמאַנענץ-אויסשוס לעזט דאַן פאָר די רעזאָלוציעס, ח׳ נ. שצופּאַק. (די רעזאָלוציעס וועלען מיר ברענגען בעזונדער).

נאָך בעגייסטערטע שלוס-רעדעס פון די ח״ח אָרלעאַן און ריטמייסטער, ווערט די פאָרקאָנפערענץ שפּעט ביינאַכט, אונטער די קלאַנגען פון „החלוצ“ געשלאָסען.

מ. ר.

— זי שרייבט אונז — האָט רחל׳ע שטיל געענטפערט — אַז ס׳קומט איהר אַ מזל טוב...

— אַ מז״ט גאָר! וואָס? זי האָט חתונה געהאַט?

— יאָ, — האָט רחל׳ע פערצווייפעלט געענטפערט. *

— מיט וועמען?... האָט מענדיל קאָלטבלוטיג געפרעגט.

רחל׳ע איז שטיל געבליבען... טרעהרען האָבען זיך איהר בעוויזען אין די אויגען, און, נישט קענענדיג דעם מאַן קוקען גלייך אין פנים אַריין, איז זי האַסטיג אַריינגעלאָפען אין דערבייאיגען צימער...

מענדיל איז געבליבען ווי פערשטיינערט, די טרערען האָבען איהם געשטיקט אין האַלז, מיט פערבראָכענע הענד האָט ער געשפּאַנט איבער׳ן צימער הין און צוריק און צו זיך גערעדט:

— האָסט גוט דערלעבט, מענדיל. איין קינד, איינ-אונאיינציגער טרייסט. פערלוירען בין איך, קיין זכר בלייבט נישט נאָך מיר, פערלאָרען איז מיין האָפנונג, און שולדיג איז נור זי, זי מיט איהר רחמנות, מיט איהרע גימנאַזיעס, מיט איהרע קריסטליכע אינטעליגענטען, רחמנות האָט זי געהאַט, אָ, נישט אומזיסט זאָגען מיר „כרחם אב על בנים“, דאָס רחמנות פון אַ מאַמען איז טיילמאָל גאָר אַכזריות, רחמנות האָט זי געהאַט, רחמנות האָט זיך איהר פערגלוסט — און יעצט... — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

וואַרשא.

אין יודישען לעבען.

דער קאָלאָניזאַציע-פּלאַן פאַר׳ן ארץ-ישראל-באָדען פון דער אגודת-ישראל.

(איפּב) אין דער פּאַלעסטינא-צענטראַלע פון דער אַגודת-ישראל אין פראַנקפורט איז לעצטענס דערהאַלטען געוואָרען דער קאָלאָניזאַציע-פּלאַן, אויסגעאַרבייט דורכ׳ן בעקאַנטען אגראָנאָם ה׳ סאָסקין (תל-אביב) נאָכ׳ן בעקענען זיך גענוי מיט דעם געקויפטען אַגודה באָדען. אין די גאַהנסטע וואָכען וועט דער פּלאַן פונאַנדערגעשיקט ווערען צו די פערשידענע קונים פון אגודה-באָדען.

פון דער „בית יעקב“ בעוועגונג.

(איפּב) דער רעדאַקטאָר פון אָרטאָדאָקסישען פּרויען-זשורנאַל „בית יעקב“ ה׳ ג. פרידענזאָהן האָט לעצטענס געמאַכט אַ פּראָפּאַגאַנדע-טורנע איבער פוילען לטובת דער בית-יעקב בעוועגונג. דער רעדנער האָט בעזוכט כמעט די וויכטיגסטע שטעדט אין קאָנגרעס פוילען און איז איבעראַל אויפגענומען געוואָרען מיט גרויס בעגייסטערונג.

— אין די לעצטע חדשים האָט די אגודת ישראל אין טאַרנע (מזרח-גאַליציען) זעהר פיעל געאַרבייט אויפ׳ן געביעט פון חנוך הבנות. אין רעזולטאַט איז געשאַפען געוואָרען אַ רעליגיעזע טעכטער-שולע א. נ. „בית-יעקב“, וועלכע ענטוויקעלט זיך גלענצענד פון